

Nr 343

Av fru Fränkel och herr Nordstrandh, om statsbidrag till Göteborgs högre samskola.

(Lika lydande med motion nr 272 i Första kammaren)

Göteborgs högre samskola grundades år 1901 som ett privat läroverk och erhöll år 1905 rätt att anställda studentexamen. För närvarande består skolan av en lägre avdelning (klass 1—6) jämte en därtill knuten förskola, grundskolans högstadium, t. v. årskurserna 7 och 8, realskola under avveckling samt gymnasium. Den lägre avdelningen åtnjuter icke något statsbidrag. För grundskolans högstadium, realskolan och gymnasiet utgår statsbidrag i form av viss kvotdel av lärarlöner och lärarpensioner.

De som grundade skolan leddes av rent ideella bevekelsegrunder. Skolan fick också från begynnelsen karaktären av en reform- och experimentskola. De grundläggande idéer, som framfördes i uppropet vid skolans bildande, är alltjämt vägledande för skolans verksamhet. Inom skolan användes sådana metoder som stimulerar eleverna till självverksamhet. Hänsyn tas till elevernas individuella anlag och behov. De estetiska ämnena och det praktiska arbetet tillmäts stor betydelse för utveckling av fantasi och känsla. Teckning, slöjd, modellering, musik, rytmik och dramatik med speciallärare från första årskursen läggs i den lägre avdelningen inom schemats ram på bestämda veckotimmar eller alternativt som övertimmar av frivillig karaktär. Denna fostran kan få sin fortsättning i en estetisk linje på skolans högre stadier. Religionsundervisningen är sedan skolans tillkomst konfessionslös, vilket även har underlättat ett omhändertagande av barn utanför den svenska statskyrkan.

Skolans lägre avdelning har särskilt intresserat sig för de pedagogiska metoder, som utformats av den italienska läkaren Maria Montessori. Undervisning enligt Montessori-metoden, som bedrivits sedan 1935 i vissa klasser samt i förskolan, har visat sig befördra elevernas aktivitet, självverksamhet och initiativförmåga samt möjliggöra en långt driven individualisering. Detta har skapat en skolmiljö som är särskilt gynnsam för ömtåliga barn. Sådana barn har kunnat hänvisas till skolan av ungdomspsykiatriska kliniken i Göteborg.

Vid Göteborgs universitets pedagogiska institution har Montessori-undervisningen studerats i en efterundersökning av elever i högre årskurser, som tidigare undervisats enligt Montessori-metoden resp. traditionell

metod. Observationsstudier i förskole- och lågstadielklasser med Montessorimetod pågår. I anslutning till ett seminarium vid pedagogiska institutionen ägnat disciplinfrågan och andra frågekomplex i förhållandet lärare—elev studeras även Montessori-klasser ur denna aspekt. De vidgade gränserna för klassammansättningen, som ger ökade möjligheter till större social gemenskap och hjälpsamhet — något som är karaktäristiskt för Montessorimetoden — kommer också att bli föremål för studium. Läsåret 1964/65 omfattar årskurs 1 utom sjuåringar även sexåringar i en större omfattning än vanligt. Systemet med vidgade åldersgränser är avsett att prövas successivt i klasserna på lågstadiet.

Göteborgs högre samskola har från sina tidigaste år varit en från första klass till sista ring sammanhållen skola. Det framstår för skolans ledning som en angelägenhet av största vikt, att denna skolas karaktär av sammanhållen enhet — med bibehållande av den lägre avdelningens särart — befästes. Sedan några år drives inom den högre avdelningen en försöksverksamhet med stöd av kungl. socialstyrelsen. Om samskolan skall bedriva försöksverksamhet av mera genomgripande art, är det av största betydelse att denna redan nu väl sammanhållna skolenhet ytterligare vidareutvecklas. Den erbjuder tekniskt sett en lätthanterlig försöksgrupp, där undersökningar utan större apparat och kostnader lätt kan följas upp. Man följer här de anvisningar som gives i läroplan för grundskolan och gymnasiet.

För att skolans program skall kunna fullföljas krävs att även den lägre avdelningen har ekonomiska möjligheter att fortbestå.

Anslaget har av skolöverstyrelsen beräknats till 114 000 kronor.

Med stöd av ovanstående hemställes,

att riksdagen måtte besluta anvisa ett anslag av 114 000 kronor till Göteborgs högre samskola.

Stockholm den 25 januari 1967

Ingegärd Fränkel (fp)

Ove Nordstrandh (h)
